

αλατόνερο δηλαδή στις φυσικές αναλογίες του αίματός.

Αν κατά περίπτωση φοβούμαστε μήπως με μιάς κι δριμυτικά ξανάγεμίσει ή κυκλοφορία κ' ή πίεση δυναμώσει, καλύτερα να κάνουμε σε μιά φλέβα μιά μικρή ένεση από αλατόνερο. Έτσι άρμυρίζει το αίμα και τραβά λίγο λίγο νερό απ' του οργανισμού τους ιστούς.

Αφού βοηθηθεί τις πρώτες στιγμές, σιάζει πιά τα επίλοιπα ο οργανισμός. Είναι να άπορήσει κανείς με τί γοργάδα μερικές φορές ξαναφκιάνει το αίμα που του χρειάζεται. Για τούτο κ' ή βοήθεια μας πρέπει να ναι μετρημένη και να μ'ην του ταραζει τις προσπάθειες. Καλή διαλεχτή θροφή—δίχως να παραφορτώνεται το στομάχι—λίγο παλιό καλό γλυκό κρασί—κι δ,τι άλλο διατάζει ο γιατρός που ξέρει τον άρρωστό του.

Το αίμα που βγάξει ένας άνθρωπος απ' το στόμα έρχεται πάντα απ' τα πνεμόνια; Όχι βέβαια. Άρρωστοι μ' έλκος του στομαχιού μπορεί να βγάλουν απ' το στόμα μονομιξ πολύ αίμα δίχως πάντα να φαίνεται πως το ξερονούν. Ο γιατρός μπορεί καμιά φορά να γελαστεί, α δεν είναι παρόν.

Αίμα από λίγο λίγο μπορεί να έρχεται απ' τη μύτη, να τρέχει τη νύχτα κατά την πίσω μύτη και το φάρυγγα και να έρχεται το πρωί απ' το στόμα. Καμιά φορά έρχεται από της γλώσσας το πίσω και κάτω μέρος από φλεβοκιρσούς. Μερικές φορές έρχεται από τα γούλια· κι όταν το πρωί βγαίνει μ' ένα ξερό βηχάκι πολύ άνησυχεί τον άρρωστο, καμιά φορά και ο γιατρός ως να ξεδιαλύνει το πύθε και το πώς.

Κ' ένα παράδειγμα για να δείξει με τις δυσκολίες έχει να κάμει πολλές φορές ο γιατρός. Ένας νέος 25 χρονών, ντιλικάτος, φτύνει συχνά αίμα, κόκκινο καθαρό, αρκετό να γεμίσει ένα μαντίλι. Το αίμα έρχεται δίχως βήχα μ' ένα γαργάλισμα βαθιά στο λαιμό. Δέ βήχει, δεν έχει τίποτες ούτε στο λάρυγγα ούτε στα πνεμόνια. Λαιμός μακρός—στήθος ριχό. Τέλος με τα πολλά βρίσκω πως το αίμα έρχεται πίσω απ' τις άμυδαλές. Ο πατέρας του νέου έμφυσηματικός και ζωαδιακός· έχανε αίμα από κάτω για χρόνια. Η μητέρα του πέθανε φυματική· ο νέος είναι άραβωνιασμένος και ρωτά αν μπορεί να παντρευτεί.

Τέτιες αίμορροές είναι προμηνύματα. Μά πόσοι άκούνε το γιατρό αν σε μιά τέτια περίπτωση θέλει

να μ'ποδίσει τον άνθρωπο από κείνο που χυει στο νου!

Στο γενικό μπορεί να πούμε πως ένας άνθρωπος που, είτε με βήχα είτε δίχως, αίμοφτύσει, θα έχει φυματία στο στήθος α δε χτύπησε λίγο πριν, α δεν έχει κανένα καρδιακό πάθος από κείνα που φέρνουν αίμα, η δέν του στάθηκε καμιά συνειθισμένη του περιοδική αίμορροή. Μά και σε τούτη την τελεφταία περίπτωση πάλε δεν πρέπει να είμαστε ήσυχοι· μιά αίμορροή σε τάξη βαλμένη, γεναμένη συνήθιο, δε χτυπά έφκολα στα πνεμόνια, σ' άνθρωπο γερό. Ούτε τα συνήθια στη γυναίκα, ούτε η ζωαδιακή αίμορροή δεν πέρνουν έφκολα από το δρόμο.

Τί σημασία έχει ή αίμόφτυση; Όταν ένας άνθρωπος φτύνει αίμα θεωρεί τον έαφτό του χτικιασμένο και χαμένο πιά. Άς άφίσουμε την περίπτωση εκείνη που ή αίμόφτυση έρχεται σε πολύ προχωρημένο στάδιο του χτικιού. Όταν σε μεγάλες σπηλιές μέσα λιώνοντας δλοένα τα φυματία φαγοθουν τα τοιχώματα καμιάς μεγάλης άρτηρίας, το αίμα τρέχει με τις λίτρες άκράτητο. Στην αίμοποντή άφτή μέσα πάει πνιγμένος σε λίγες στιγμές ο άρρωστος.

Έξόν τις περιστάσεις άφτες τις εξαίρετικές, ή αίμόφτυση είναι, μπορεί να πει κανένας, ένα καλό για το φυματικό. Η πρώτη αίμόφτυση είναι πολλές φορές το πρώτο φανερό σημάδι της άρώστιας του· ως εκείνη τη στιγμή δεν είχε τίποτες η κι αν είχε τότε και τότε λίγο βηχάκι τ' άψηφους. Δίχως την αίμόφτυση δε θα πήγαινε στο γιατρό.

Τώρα πάει τρέχοντας κι' άποφασισμένος να κάμει ό,τι του διατάζει. Οι βλάβες είναι παραμικρές. Καμιά φορά με την πιά προσεχτική εξέταση ο πιά προσεχτικός γιατρός μπορεί να μ'η βρει τίποτες. (Η εξέταση με τις άχτιδες του Rontgen μπορεί να μας φωτίσει δείχνοντας μέρη λίγο η πολύ θαμπά, οι λαδιές του Becle're).

Σε τέτιες περιστάσεις ή θέση του γιατρού είναι πάντα δύσκολη· πρέπει να φωτίσει τον άρρωστο πιά είναι ή θέση του, να τότε φοβερήσει για να μ'ην άφίσει τον έαφτό του, να του δώσει θάρος ζητώντας του πώς μπορεί να προλάβει τα μελούμενα.

Ο γιατρός είναι λοιπόν σε θέση να κάμει μεγάλο καλό· κατά δυστυχία δεν το κάνει και δεν μπορεί να το κάνει πάντα. Έχει να φυλαχτεί απ'

τους τριγυρινούς του άρώστου που το πέρνουνε πολλές φορές για προσβολή και κρατούνε πάθος του γιατρού, σε να τους πείραζε στην ύπόληψη. Έχει να φυλαχτεί κι' από σύντεχνίτες του και καλοβαλητάδες του που βρίσκουνε έτοιμοι να τα σιάξουν άλιώς· αν το κοινό μας είτανε πιά φωτισμένο κ' οι γιατροί πέρνανε κάτι καλύτερες συνήθειες, σε πολλούς το χτικιό θα προπαίνονταν. Πολλές φορές ο γιατρός αναγκάζεται να μασά τα λόγια του, και χάνεται ο καλύτερος καιρός.

Ο άνθρωπος δεν είναι δα και κανένα εξαίρετικά φρόνιμο όντο. Είναι ζωα φρονιμότερά του. Όπως τα καθήματα του γίνονται μαθήματα μπορεί να το περηφανεφτεί.

Η αίμόφτυση και σε πιά προχωρημένα στάδια δείχνει πολλές φορές μιά μορφή φυματική καλοδιαθετη, που έχει δηλαδή τάση να ούλωθει.

Θυμούμαι έναν άρρωστο που τον πρωτοείδαν πιά 30 χρόνια στο Παρίσι για αίμόφτυση και τον είδα κατόπι ήλικιωμένο πιά και γιατρεμένο με μεγάλη ούλη στα πνεμόνια και ούλες στο λάρυγγα. Έγιαν' αίμοφτύνοντας κάθε τόσο και πέθανε γέρος από έλλη άρώστια.

Ξέρω μιά κυρία πολύ ντιλικάτη που άρχισε να φτύνει αίμα λίγο στις άρχές και κατόπι πολύ με πυρετό—μικρές σπηλιές στο πνεμόνι· κ. λ. Γιατρεμένη τώρα 18 χρόνια με σκληρές έδω κ' εκεί στα πνεμόνια άψηλά.

Όα μιλήσουμε για τις μορφές άφτες τις φυματικές στα προγνωστικά και προρητικά.

Πόλη 1906

ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

γιατρός

Μεγάλος λόγος γίνεται στις Ιταλικές φημερίδες για έναν κάποιον Καβέανο. Ο χριστιανός άφτης είτανε δάσκαλος σ' ένα χωριούδακι του Πεδεμοντιού και, κοντά σ' όλα, πολύ άτυχος από το μέρος της γυναίκας του. Από καιρό είχε μυριστεί ο κ. Καβέανο πως ή γυναίκα του τ' άψηφνε με κάποιον κ. Άλμαζο. Είχε μάλιστα, λένε την ύπομνη να κρυφοειδεί πολλά δυσάρεστα πράματα. Στο τέλος έχασε κάθε ύπομνη κι άφου σκότωσε και τους δυο τους ένοχος, πήγε και παραδόθηκε μοναχός του στην άστυνομία. Όταν τότε φέρανε στην άνάκριση, αντί ν' άπολογηθεί έδωσε του άνακριτή ένα έργο του χειρόγραφο «Τ' άπομνημονεύματα ενός.....». Το έργο είναι έξοχο, καθαρό ρεαλιστικό, με νέρη, με ζωή, με παρατήρηση βαθιά. Έτσι λέει μιά Ιταλική φημερίδα. Να ιδούμε τί θα πει κι' ο άνακριτής.

λαός δε νιώθει πιά τότες τη γροκφή του γλώσσα και πρέπει σαν ξένη—του κατάντησε δα άληθινά ξένη—αν τη μάθει, μήτε οι λίγοι που το κατορθώνουνε φτάνουν άληθινά ως σε σωστό έσωτερικό δεσμό μαζί της (10). Έκειθες πάλι και για τους γραμματισμένους τέτια γραφή, που καιρό δεν της πήγαν πιά από φυσικές λαλιές χλωροί χυμοί, δλοένα χάνει την καλύτερη της αξία. Ρέβοντας πάντα και κοκκαλιάζοντας έακολουθεί να μ'ην χρήσιμη για να παρασταίνει σωστά ποικίλες έννοιες—ως ύπαλληλικό ως πούμε έργανο η επιστημονικό—μά με δση μαστοριά κι' αν την παίζεις, άδύνατο άγνώ να σημαίνεις ό,τι συγκινά της ψυχής σου τα βάθια η ό,τι άποτελεί την άφτότατή σου κι' άληθινή άτομοσύνη (11). Καταντά τότες ως ποιητικιά γλώσσα, μάλιστα της λυρικης, έργανο πρόστυχο, κάκόφωνο και στα χέρια του πιά προικισμένου ποιη-

τή (12). Το σύνολο του λαού, δλοκλήρη ή έθνικιά ζωή, σακατέβεται με τέτια γλώσσα.

Αν ένα έθνος, που του κόλλησε τέτια άρώστια και του κατάντησε πατροπαράδοτη, έχει ψυχή και δε θέλει ύπερβολικά να προσπεραστεί στο συναγωνισμό των πολιτισμένων λαών, κανένα άλλο ζήτημα πιά βαρυσήμαντο δε μπορεί να καταπισαστεί παρά τούτο, αν έχει δηλαδή τη δύναμη να ξεφορτωθεί τα πατροπαράδοτα και να ξανασιμείξει το δεσμό με τη φυσικιά γλώσσα της εποχής του (13). Πώς γλώσσα άφιλογόγητη μπορεί άποτελεσματικά σε λίγο ανάλογο καιρό να γίνει χρήσιμη προς όλα όσα άπαιτεί ο κόσμος από γραφή γλώσσα, μ'ες το μαθαίνει ή ιστορία με πολλά παραδείγματα, όπως και μας πιστώνει ξάστερα πως ένα έθνος που το τρώει γλώσσα γραφή σκουριασμένη, αν την ξεφορτωθεί και ξαναπισαστεί από τη φυσικιά του λαού λαλιά, μπορεί ξάξαφνα να κατορθώσει τρανοδύναμο του νου ξαναβάσταγμα (14). Έτσι στην Ιταλία ως στο δωδέκατο

αίωνα ή λατινική είταν επίσημη γλώσσα του κράτους, του σχολιού κτλ. Όμως σωστό ψυχικό συντροφιασμό μ' άφτό το ιδίωμα, που δλοένα μαραινούνταν αιώνας πριν δεν είχε πιά ο λαός, μήτε καν του έθνους οι πιά προκομμένοι. Όταν όμως ο Δάντες (15) κι' οι άλλοι άνοιξαν τη μπασιά του λόγου στη φυσικιά γλώσσα, τότες χάρηκε καινούργια άνοιξη ή φιλολογία κι' όλη ή διανοητικιά ζωή του έθνους. Στη Ρουσία πάλι κουτσοβάζει ο κόσμος όπως όπως ως τα μέσα του δέκατου έβδομου αιώνα με την παλιά βουργάρικη (τη σλαβική της εκκλησιας που λέν) ως γλώσσα γραφή. Μά άντρες σαν τον Λεμονόσοφ και τον Καραμσινό βάλανε τη μητρικιά τους στο θρόνο της, κι' ετοίμασαν έτσι το πλούσιο άνθισμα που λάμπρυνε τη ρουσσικιά φιλολογία στο δέκατο έννατο αιώνα. (άκολουθεί) ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

(10) Άφτο έφαρμόζεται λέξη λέξη στην Ελλάδα.
(11) Άφτά λέμε κι' έμεις οι μουρλοι, δξωφρενικοί, πρόστυχοι, χυδαίοι, άγράμματοι, πλερωμένοι κτλ. (και άπορηγμένοι των σχολιών, όπως μ'ες είπε τώρα ύστερα μιά άρχόντισσα που ξεσκόλιασε όλα τα σχολιά και τα πάνεπιστήμια).

(12) Κι' άφτά τα φωνάζουμε έμεις οι πρόστυχοι κι' όπρόρητοι της σοφής άρχόντισσας.
(13) Άφτο προσπαθούμε οι πλερωμένοι.
(14) Άφτο έγραψε δλοκλήρη φυλλάδα από 400 σελίδες νάν το άποδείξει ένας μουρλός κι' άπορηγμένος της άρχόντισσας που λέγεται Φωτιάδης.

(15) Το Ιταλικό παράδειγμα είναι κλασσικό και χροπιαστό. Μά ο Κατζιδακίς (ή δ Σικιάς) λέει, άφίστε τα ξένα παραδείγματα, δεν ύπάρχει αναλογία. Ός τόσο κάποτε παραπέμπει σε ξένα παραδείγματα αν τ' άφται βοθητικά του 'Ο συλλογισμός του, φαίνεται, είναι σαν τέτιος. Δέ βλέπετε πως ή ιστορία συνηγορεί μαζί σας; Άρα ή ιστορία δεν αξίζει ως προς το ζήτημά μας. Ένα δίο μοναχά ιστορικά, το τάδε και τάδε, αξίζουν κι' άποδείξη πως αξίζουν είναι ο τριασμός τους με τη δική μου θεωρία.